

Wiskundeleraar Hasan (links) en socioloog Zeynep Kuyumcu.

daar hoor je weinig over

'Het lijkt soms of je heel uitgesproken moet zijn als queer, moet meedoen aan het nachtleven'

interpretatie van de islam te positief is, te mooi om waar te zijn. De islamitische AKP-regering van president Erdogan doet het lijken alsof queer zijn inherent niet-moslim is, schrijft Kuyumcu. Lhbt+-mensen worden door religieuze en politieke figuren regelmatig verbaal aangevallen. Homoseksualiteit zou een ziekte zijn (volgens de minister van familie-zaken, 2010), de grootste zonde (president van religieuze zaken, 2020) of perversie (minister van binnenlandse zaken, 2021).

Kuyumcu wilde zich vooral op persoonlijke ervaringen richten. Maar omdat religie en politiek in Turkije bijna niet los van elkaar te zien zijn, kon ze zich niet daartoe beperken. Zo schrijft ze dat het dragen van de hoofddoek vooral als een symbool van politieke islam wordt gezien, zeker sinds de AKP in 2013 het verbod op het dragen van een hoofddoek voor ambtenaren en

'Homofobe retoriek van religieuze autoriteiten heeft niets met de islam te maken'

in het parlement ophief.

Zelf draagt de vrolijke activiste Kuyumcu vandaag een donker-oranje hoofddoek, passend bij haar beige outfit. Voor haar geen uiting van politieke voorkeur, maar wel een signaal naar de lhbt+-gemeenschap. "Het lijkt soms alsof je heel uitgesproken moet zijn als queer, moet feesten en meedoen aan het nachtleven." Met haar hoofddoek wil ze zeggen: "Ik zie er misschien niet hetzelfde uit als jullie, maar als deze gemeenschap echt queer is, dan mag ik daar ook bij horen en kan ik hier ook vrij zijn".

Ideologie van de staat

Maar hoe zit het dan met alle homofobe retoriek van religieuze autoriteiten? "Niets van dat heeft iets te maken met de islam, dus dat doet mij niks meer", betoogt wiskundeleraar Hasan stellig. Hij is nog maar weinig in de moskee te vinden. De

imams in de Turkse moskeeën werken voor Diyanet, het directoraat voor geloofszaken, en kunnen daarom volgens hem niet los worden gezien van de ideologie van de staat. "Ik wil niet met elke willekeurige imam bidden, vaak is hun geloof niet hetzelfde als dat van mij."

Hasan heeft de Koran meerdere keren gelezen, in zowel het Arabisch als het Turks. Hij vindt de manier waarop het heilige boek wordt uitgelegd hopeloos ouderwets. "De interpretaties uit de twaalfde en dertiende eeuw worden nog steeds opgedrongen aan mensen alsof dat de enige mogelijkheid is. Misschien werkte dat in die tijd, maar ik denk dat veel van die interpretaties niet meer gelden vandaag de dag." Tenslotte was dit ook allemaal het werk van heteroseksuele mannen, voegt hij eraan toe.

Voor Hasan is de belangrijkste les uit de islam dat God feilloos is en het universum dat hij heeft geschapen ook. "God heeft mij gecreëerd zoals ik ben, daarmee ben ik perfect hoe ik ben." Toch blijft hij veel vragen krijgen. "Mensen doen dan alsof ik de profeet van de islam ben en daar alles over weet. Er zijn veel dingen in mijn hoofd die ik ook nog niet heb uitgevogeld, maar dat betekent niet dat ik een ongelovige ben."

De volledige naam van Hasan is bekend bij de redactie.

De zin van [Jakob van Wielink](#)

Het beste moet nog komen

Meer en minder bekende Nederlanders vertellen over hun persoonlijke leefregel of inspirerende zin. Vandaag leiderschaps-expert Jakob van Wielink (1974).

Mijn vrouw is Russisch en wij leven in bizarre tijden. Ons huis is vervuld van afschuw en onbegrip. Het is gewoon niet te harden die oorlog. Voor ons beiden is die invasie een grote misdaad.

Aan de ene kant zou je de oorlog een beetje buiten de deur moeten houden om rechtop te kunnen blijven staan. Maar je wilt ook zien wat er gebeurt. Ikzelf wil de oorlog eigenlijk niet buiten de deur houden. Dat staat haaks op wie ik ben, waar ik over schrijf, wat ik doe. Ik ben al zolang bezig met de vraag hoe je mensen helpt met het lijden om te gaan. Mijn antwoord is altijd: door er niet omheen te draaien, door er geen abstractie van te maken. Juist op het moment dat je je laat raken, is het gemakkelijker om weer uit die ellende op te staan.

Ik zeg ondanks alles: 'Het beste moet nog komen.' Door alle pijn en verdriet heen leef ik met een diep vertrouwen en een diepe hoop. Noem het een rotsvaste overtuiging, die gevoed wordt doordat ook in mijn leven niet alles over rozen gaat: uiteindelijk wint de liefde, en niet Poetin.

Die overtuiging zorgt ervoor dat ik in mijn dagelijks leven wel wat te doen heb: ik moet geïnspireerd blijven, mij laten voden door zaken van liefde. En ik moet mensen opzoeken. Op het moment dat ik me helemaal te neer laat slaan door alle ellende, ben ik geen steun meer voor mijn gezin en anderen om mij heen. Het klinkt wat gewichtig misschien, maar als ik bij de pakken neerzit, laat ik Poetin eigenlijk al winnen.

De toekomst heeft uiteindelijk geen oorlog voor ons in petto. Dat wil ik gewoon niet geloven. Het is misschien wel de naviteit van een vrij kind in mij die ervoor zorgt dat ik blijf geloven in het goede. Als ik die opgeef, dan geef ik het werkelijke leven op. Daar ben ik niet toe bereid.

Mijn levenshouding heeft ook te maken met mijn katholieke geloof. Onlangs heb ik het boek *De Achtste Dag* geschreven, samen met Henk Rothuizen, die van evangelischen huize is. Met dat boek willen we laten zien hoe Jezus in elke fase van je leven met je meeloopt. Op de eerste pagina staat dat prachtige citaat uit het evangelie van Mattheüs waarin Jezus zegt: 'Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld'. Dat is voor mij een houvast.

Je mag nooit hopen dat er oorlog uitbreekt, maar als-ie er dan toch is, heb je als leider de taak het licht te laten schijnen op de dingen die wel goed zijn.

'Soms stellen we hardop de vraag: wat gebeurt hier in Godsnaam?'

Dan heb ik het bijvoorbeeld over alle hulp die de Oekraïense vluchtelingen nu krijgen. Daar moet je naar kijken om hoop te houden en om hoop te blijven voelen.

Ik zeg dezer dagen natuurlijk niet om de haverklap: 'Het beste moet nog komen'. Ook niet tegen mijn vrouw. Soms zitten we samen aan tafel te huilen. Soms zijn we boos en stellen we hardop de vraag: 'Wat gebeurt hier in Godsnaam?'.

Vorige week was het Internationale Vrouwendag. In Rusland is dit heel belangrijk. Dat geldt ook voor mijn vrouw. Dus heb ik haar juist toen mee uit eten genomen. Haar hoofd stond er niet naar. Eigenlijk hadden we allebei geen zin om in een restaurant te gaan zitten, want het staat zo haaks op wat er allemaal in Oekraïne én Rusland aan de hand is. Toch hebben we het gedaan. Uiteindelijk moet je het leven met elkaar toch vieren, ondanks alles."

Stijn Fens